

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDNOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, I. emelet, Kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árúaként. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Erdélyországról.

Rövid idő előtt Erdélyrel foglalkozott az országgyűlés. Erdélynek nem minden bajával és veszedelmével, csak a sok közül egygyel, amely szegénység, értékesebb rétegét a székelységet és gazdaggá, dúsgazdaggá azokat, akik élelmesekek és lelketlenek voltak. Magyarországnak nincs egyetlen vidéke sem, ahol annyi a baj és a veszedelem, mint ebben a gyönyörű országban. Ahová lép az ember, ott egy-egy megoldhatatlan probléma mered elé. Ahova nyúl, ott darázs-fészekre talál. Amit megérint az összeomlás fenyeget. Itt tömörül össze egy maroknyi magyarság a román és a szász nemzetiség gyűrűjében. Itt él még ma is régi érvényében az abszolutizmus törvénykezésnek sok maradványa: az osztrák jog a napi élet száz és száz vonatkozásában. Itt van a legsúlyosabb nemzeti problémának, a választói jognak legsebesebb helye. Innen mered felénk a legnagyobb talány, amelynek megoldásától függ talán a jövő állami alakulásának egész karaktere.

Ez a ragyogó multu, tüneményes szép ország van most a nagy kérdések napirendjén. Egyelőre amiatt a sok baj miatt, amit az erdeivel, a birtokaival, a tagosításaival és arányosításával mások elkövettek. Ennek a bajnak korrupció volt a vezetője és lelketlen pénzvágy az élesztője. Vessen magára mindenki, mert ebben sokan a hibásak. Hibás a közigazgatás, amely szemét hunyt, hol kényelemszeretettől, hol patópáloskodásból, hol rosszabb okokból is olyan üzelmek felett amelyekről tudnia kellett, hogy céljuk és előidézőjük csak visszaélés lehet. Hibás az erdélyi uri osztály, amely nem mindenütt értett egyet a nép érdekeivel és bizony a maga fajtájának a kedvéért türe, hogy a nyomorult és tudatlan tömegek érdeke könnyelműen piacra kerüljön. Hibás a nép sok vezetője, a közbirtokosságok vezetősége, akik gyakran maguk is részesei voltak azoknak az üzemeknek, amelyek fölött ma aggódó lélekkel ül bírói tisztelt a népképviselő. Hibás a bíróság, amely a betű tisztelétől elkábulva, feláldozta a lényegét és az igazságot a formajog tengerébe süllyesztette. Mindenekfelett hibás a régi kormányzat, mind-

egyik kivétel nélkül, mert türe esztendőknél át azokat a gazdaságokat, amelyeknek botránys részleteit egyre-másra szelöztette a sajtó és amelyeknek a rémes pusztításairól a kormány mindenkinél jobban volt értesülve.

Most összefogódzott mindenki és világra jön egy törvény, amely intenciója szerint legalább meg fog szüntetni minden bajt és veszedelmet. De ebben sem hisz mindenki és sokan mondják ismerőji a vidéknek és a viszonyoknak, hogy csak a szándék jó. A fegyver azonban tökéletlen és főleg nagyon későn töltötték meg. Akkor sem golyóra, csak sörétre. Kívánjuk, hogy azoknak legyen igazuk, akik biznak a törvény jószándékában. Erdély ellenséges népfajok közé szorult magyarságának megmentéséről, fentartásáról, biztosításáról van szó. És különben is annyi itt még az elintézendő probléma, hogy igazán örülni kellene, ha egygyel kevesebb lenne Néhány ideális lelkületű államférfiunk volt, aki szüntelenül hangoztatla, hogy a magyar kormányának és a társadalomnak a legéberebb figyelemmel Erdélyre kellene tekinteni, mert innen fenyeget a legtöbb veszély és ott van a legtöbb baj; az országra nézve is és az ottani magyarságra különösen. Ha soha, hát most a választói jog reformjánál tapasztalhatja mindenki, aki csak egy keveset foglalkozott az általános választói jog esélyeivel és lehetőségével, hogy Erdélynek micsoda jelentőségteljes szerepe van e kérdés mikénti megoldásánál. Ha Erdély nem lenne olyan, amilyen Magyarország, talán rég túl volna a választói reform vajadásain és nagyon kevesen lennének azok, akik még ebből is ellenkezik ennek az elkerülhetetlen reformnak a megvalósítását. A magyar politikának olyan területe van itt Erdélyben, amelyen fajunk legkiválóbb erőinek kellene állani, mint a kormányzat és a közigazgatás vezetőinek. És soha, de soha nem tartották irányadónak ezt a szempontot sem a kormányok, sem az autonómiák. Erdélyből mamelukszállító telepnek neveltek ahol elnyomták az önállóságra való törekvést és az öntudatos nemzeti politika érdekeit mindig alárendelték a pillanatnyi hely-

zet kívánalmainak. A sok szét-húzó partikularis érdeket folyton legyezgették, csak hogy egy-egy ellenséggel kevesebb legyen és a korrupciót, amely nélkül mamelukság nem tenyészhet, oly mélyre ültették ezen a földön, hogy a mérges gombák, miként a most készülő törvényjavaslat bizonyítja, immár egész vidékeket fenyegetnek elpusztulással.

Erdély egy ellenséges nemzetiségnek és egy vakmerő kűhatalom aspirációjának szünetlen élő vágya. Rá van szegezve ezer ellenséges szem és földjén ellenséges indulat nagy gonddal és sok tőkével készíti elő a jövő államainak világát. A román irrentizmus nagy öntudatossággal létszeli be magát pénzével, értelmiségével és faji gyűlöletével és az etnografikus térképén egyre sűrűbben jelentkeznek az ő hatalmának terjedését jelző színfoltocskák azokon a területeken, amelyek még nem is régen teljesen mentek voltak minden nemzetiségi elemtől. — Lehetetlen észre nem venni, hogy ez a gyanús célzatu terjeszkedés a mi legnagyobb veszedelmünk lehet és lehetetlen el nem ismerni, hogy azoknak volt és van igazuk, akik bennünket örökösen Erdélyre és az ő nagy és megoldhatatlannak látszó problémáira figyelmeztettek.

— 0 —

A politikai élet.

Csendes pihenésben mult el az ünnep. Ama bizonyos orsón, amelyen a história eseményei fonódnak, megállt a fonál. Semmi se történt, se izgalmak se szenzációk; meleg templomi hangulattá lágulhatott az ünnepi elmerülés. Az emberek előre-nyilazott tekintettel a messze jövőt kutatgatják: mi lesz, hogyan lesz? Vissza a multakba senki sem tekintett. Minek is? A politikai halálkból nincs feltámadás. Az eltemetett politikai eszmék nem támadnak fel. A politikai eszmék csak a születésükben érdeklük az embereket. Azok az eszmék, amelyek belenőnek a jövőbe, mint az Andrássy Gyula grófnak a jövő politikájáról szóló husvétii megnyilatkozása. Az egész sajtó regisztrálja ezt a cikket és méltatja érdeme szerint. Aktiv miniszterek írásai, ha aktuális politikai kérdésekhez kapcsolódnak, úgy hatnak, mint az akciók. Az ünnepi csendbe beleszólt a szociáldemokrata párt kongresszusa. A szociálisták tanácskozása vasárnap

kezdődött és hétfőn fejeződött be. A szervezett munkásságnak ez a parlamentje már előjárójában is az általános választói jog kérdésével foglalkozott. Helyesebben hadba szállott a kérdés érdemével. A szónokok sorra ajánlgatták, hogy ilyen meg amolyan állást foglaljon a munkásság a választójog reformjavaslata ellen, holott pedig magát a javaslatot nem ismerik.

A bécsi lapok válsághírekkel vannak tele. A mult héten Aerenthal báró külügyminisztert bucsuztatták, most ugyan ezt cselekszik Burián báró közös pénzügyminiszterrel, a kinek bosnyák politikáját rovják föl bűnül. Mi és mennyi igaz mindezekből a híresztelésekből majd az idő mutatja meg.

Dr Wekerle Sándor miniszterelnököt a hét végére várják Bécsbe és erre a napra tüzi ki az osztrák sajtó a közös miniszteri értekezletet is a jövő esztendei közösügyes költségvetés tárgyában. Egy némely lap arról is tud, hogy Dr Wekerle Sándor miniszterelnökkel Bécsbe érkezik Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is. Persze ezzel az uttal kapcsolatosan megindul a kombinációk egész raja.

A politikai élet a jövő héten legelején kezdődik, a mikor is az országgyűlés harmadik ülészakát nyitják meg. Ezt megelőzőleg a pártok értekezletre gyűlnek egybe, a mikor is a harmadik ülészaká alakulási teendőit beszélik meg. Változás annyiban áll be csupán, hogy az egyes bizottságokban történnek személyi változások.

A parlament az alakulás után nyomban a költségvetés tárgyalásába fog bele, mert az indennitás ennek az evnek csak az első felére szól és június végén lejár. A költségvetés tárgyalása után valószínűleg az adó-reform tárgyalására kerül a sor.

A székely kivándorlók.

Irta: KISS SÁNDOR.

II. Amerikában.

A székely kivándorló első dolga Amerikában az, hogy munkát keresen. Egy célpontot mindenkinek meg kell nevezni Ellis-Islandon, ha partra akar szállani. A legnevezet helyen neha a kivándorló kész n kapja a munkát. Ha munkát nem kapott is, a legtöbb esetben, ott van egy barátja, ismerőse, szóval van ahol magat egy pár napra meghúzza. Sokszor ez a pár nap hetekre, sőt hónapokra is megnyúlik, mely után meg kell elégednie a legnehezebb munkával. Szakszerű munkához nem ért, id gen nyelvet nem ismer. Így olyan munkát végez, a milyent kap.

Alig van a világon elhagyottabb és gyámoltalanabb ember, mint a székely kivándorló Amerikában. A falusi élethez, mezői munkához szokott ember rendszeren egy nagy városba vetődik. A nagyvárosi élet a maga romlottságával és erkölcstelenségével már az első napokban megtéveszti. Persze ez nem is a valódi nagyvárosi élet, hanem a nagyváros alsó rétegének, népének élete, amit az angol „Slum”-nek nevez.

Ekkor megkezdődik az életet Amerikában, melynek minősége az ő munkája minőségétől, az erkölcsi erejétől, műveltségétől függ.

A székely kivándorló társadalmi élete és helyzete Amerikában nagyon alacsony színvonalon áll. Én meglátogattam néhány helyet, mint Pittsburg, Columbus, Chicago, ahol nagy tömegben élnek a székelyek s még néhány kissébb helyet is, mint Martinsferry, Alliance, Indiana-Harbor, melyek kis városok, de ahol a magyarok szintén tömegesebben vannak. A székelyek között társadalmi életéről szó alig lehet. Ők rendszeren azzal a céllal jönnek ide, hogy egy bizonyos összeg pénzt minél hamarabb összegyűjtsenek s így egyáltalán nem költenek sem ruházatra, sem vallásos vagy iskolai célokra, sem otthonokra. Az egyedüli cikk a mire költenek az ital, sör, pálinka stb. Kosztos háznál 5—6 emberből álló csoportokban élnek ott csekély összegért kapaak ételmet és lakást, sokkal kevesebért, mint amennyit aránylag a keresményükből erre áldozhatnának. Persze nekik csak egy a céljuk: hogy pénzt gyűjtsenek; ahol pedig a cél tisztán pénzügyi, ott társadalmi életet ne is keressünk. Néhány helyen van többé-kevésbé virágzó Betegségélyző Egyesületük. Ezzel is gyakran zavar van, mert a tagsági díjakat nem arra fordítják, hogy a betegeket segélyezzék, hanem arra, hogy a tagok s főképpen a vezetőség minél több hasznot húzhasson belőle. Ritkán találunk megbízható embereket, akik képesek másokért dolgozni s nemcsak a saját zsebükre harácsolni. Így tehát társadalmi életük meg a kezdetehez sem ért el annak, ami a társadalmi élet jelente Amerikában.

Családi élet nincsen. Nagyon kis százalékra tehető azok száma, akik családjukkal jönnek ki Amerikába. Ezek ugyszólván szerencsésebbek, mint azok, akik családjukat otthon hagyják, mert ez utóbbi esetben a családnak úgy otthon maradt, mint az Amerikába vándorolt tagjai nagyobb veszélynek vannak kitéve.

Azokon a telepeken, ahol a magyarok tömegesen élnek, már van minden, ami a székelyt hamar elfeledtetni az otthon maradtokról. Ott vannak a korezmák, a melyeknek száma napról-napra szaporodik s amelyeknek tulajdonosai napról napra gazdagodnak. Kiköltözött már a cigánybanda is s így a pálinka és zene közt kevés a bánata. Hogy ne lenne kevés, mikor az asszony nincsen itt, hanem messze-messze a tengeren túl, hová a levél is két hétig megy. Még eljön az idő, hogy a székely mulatni fog átrándulni Amerikába, mert itt nincsen sem a szomszédasszony, sem a komám-uram hogy megszólja, ha rosszul viseli magát. Így aztán igen gyakran előfordul, hogy az első pár hónapban

ha küld is pénzt a családjának Magyarországra, már a harmadik negyedik hónapban megfeledekzik róla. Belejön a szabadabb s az amerikai züllött munkás romlott életébe, amely aztán ezer bünt hoz magával. Ivásnak adja magát. Néha újra házassodik itt az új hazában. Aztán, hogy mi történik az otthon hagyott családdal csak azok tudják, akik otthon sirnak, zokognak utána. Sok családot tönkretett már a kivándorlás — mondotta nekem egy tisztas ősz magyar ember itt Amerikában. Az ilyen ember aztán el van veszve úgy Magyarországra, mind Amerikára nézve.

Az az ember, akit magyar anya táplált és nevelt fel, ki a magyar állam iskolájában tanult írni és olvasni, akitől községe és hazája jogosan vár viszontszolgálatot, eljön Amerikába, hol elvész a tömegben.

Farkas Pál dr a Pesti Hirlapban néhány hónappal ezelőtt megjelent kitűnő cikkeinek egyikében az 1907-ben Amerikából Magyarországra küldött pénzüsségét 250—300 millió korona között határozza meg. Farkas dr a kivándorlást gazdasági szempontból igen kitűnően tárgyalta. Azonban, ha szociológiai szempontból tárgyaljuk a kivándorlást ez sokat levon a milliókból. Az elveszett emberek számát ma még nem lehet meghatározni. Otthon szép reményekkel várnak talán rájuk, míg ők itt a halál tornácában járnak. Csak 10—15 év múlva látják majd otthon annak eredményét, aminek előjelei ma bőségesen mutatkoznak ott, hol nem annyira pénzről, mint emberről van szó, akinek értékét ma pénzben nem lehet meghatározni.

Nem folytatom tovább e pessimistikus leírást, különösen a vallásos életről nem akarok írni, mert abból aztán éppenséggel semmi, vagy nagyon kevés van s az is csak a kezdet kezdetén áll. Az én céloim nem az volt, hogy hibát keressék székely testvéreimben, mert nekem velük kell éreznem, minthogy magam is székely vagyok. Éppen azért akartam leírni pár dolgot, hogy tudjon ezekről a dolgokról az, aki érdeklődik iránta.

A székely kivándorló társadalmi helyzetéről szintén van némi mondani valóm. — Az eddigiekben olvasóim már megis alkothatták maguknak a székelyek társadalmi helyzetét Amerikában. Az amerikai munkás nem érintkezhetik a magyarral, mivel a nyelv teljesen elszigeteli őket egymástól. Az az amerikai bennszülött munkás pedig, ki ugyanazt a munkát végzi, mint a székely, aki a nyelvet sem érti, mindenesetre nem tartozik az amerikai társadalomhoz. A magyar munkást csak az amerikai napilapokból ismeri még pedig azokból a rémhírekből, amelyeket a lapok a magyar munkások korcsmai verekedéseiről, bieskázásáról s ezekhez hasonló virtuskodásáról közölnek.

A magyar munkás az amerikai szemében valami alsóbbrendű teremtmény. Egy szociológus az amerikai társadalmat öt osztályra osztván, a bevándorlott magyar munkásokat az utolsóba sorozta. Nemcsak sajnálattal írom én ezt székely testvéreimről, hanem szomorúan kellett ezt magamnak is tapasztalnom és éreznem, amikor azokon a helyeken utaztam, ahol a magyar munkás ismeretes.

Nem szabad azonban elfelednem azt a szíves székely vendégszeretetet sem, amelyben székely testvéreim némelyike itt Amerikában részesített. Azok voltak ez emberek, akik itt a kísértések között sem vesztették el hitüket és becsületüket; akik nem feledkeztek el családjukról, hanem dolgoztak éretlenül és remélik, hogy maholnap viszontláthatják őket. Ez emberek iránti tisztelem nőtt a velük való személyes érintkezésem folytán. Ők maguk is szomorúan nézik, hogy testvéreik egyrésze miként pusztítja és teszi tönkre saját erkölcsi és anyagi erejét.

Ha a székely ember csakugyan segíthetne magán az Amerikába való jövetel által, én sohasem mondanám, hogy ne jöjjön ide. Sőt segíteném, mint testvéremet, hogy minél biztosabb uton járhasson. Sokan segítettek bajaikon az Amerikába való utazással, én is elismerem, de ezt csak az elenyésző kissébség mondhatja el magáról.

Azonban arra kérem minden székely testvéremet, hogy mielőtt a vándorbotot a kezébe venné, hogy régi hazáját elhagyja, ne egyszer, hanem tiszter gondolja meg, hogy mit csinál és mikor már ezt megcselekedte, maradjon inkább otthon a biztos révben, semhogy saját és családja életét a véletlenre bizza.

Most néhány hónap óta válság van nálunk. A gyárak egyrésze a pénzszavak s általában államgazdasági zavarok miatt a munkát beszüntette. Ilyen esetben a munkás, akinek készpénze nincsen, indulhat koldulni a dollárok hazájában. E válság körülbelül egy évig fog tartani. A gyárak több kevesebb mértékben itt és ott felvették ismét a munkát, de még mindig ezek vannak munka nélkül. A visszavándorlás nagyobb ma, mint az Amerikába való kivándorlás.

Olvasom, hogy otthon tyúkkal és kalácsal fogadják a visszavándorlókat. Ez szép, de a tyúk és kalács bizonyára csak rövid ideig tart s így ha nem gondolkoznak otthon komolyabban a megélhetésükről ismét vándorbotot vesznek testvéreink s talán örökre elhagyják azt a szent földet, melyen bölcsőjük ringott . . .

KÜLÖNFÉLÉK.

Biztatás.

A Hargita tájékára Felsütött a nap sugára, Biztatva int: felettünk is Kiderül majd nemsokára.

Itt az idő, hogy már egyszer Talpra álljon minden ember, S erőben, hatalomban Növekedjünk, mint a tenger.

Ha ezt, ha azt könnyen vettük, Hibáinkat megszenvedtük. Komoly munkaszeretettel, Térjünk rendre mind felettük.

Ekep küzdve és remélve, Előttünk egy szebb kor képe. S megmutatjuk a világnak: Nem vészett el Csaba népe!

Fülei Szántó Lajos.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy május elsején megkapjuk a rég óhajtott harmadik vonatot; de hogy melyik évben azt már nem mondják;

mondják, hogy a husvétünneppek pofozódások és verekedések nélkül folytak le városunkban;

mondják, hogy az ünnepi locsolóástól egy szép leány se kapott náthát;

mondják, hogy a malomárkot felhasználják bacillustenyésztő telepekké;

mondják, hogy az új városrészt kiépítésére szükséges előmunkálatokat már a jövő héten megkezdik;

mondják, hogy városunk tanácsa már komolyan foglalkozik a vízvezeték tervével;

mondják, hogy az erdészeti hivatal a malomgát megkötésére szükséges fákat már régen kijelölte;

mondják, hogy városunkban a székely Szövetség nagygyűlésének és az erdélyi hírlapírók kongresszusának előkészületei már nagy arányban folynak.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **A husvétünnep** nem egészen zavartalanul folytak le városunkban; mert bár az első verőfényes szép napot százával tódultak a hívők a templomokba, a második napon — az öntözés örömmünepét, — ugyancsak megzavarta az egész napon át tartó nagy eső, mely mindenkit a háznál maradni kárhóztatott.

— **Erdélyrészi vásárok.** Pénteken április 24-én Alsórákos, Alsószombatfalva, Eczel, Galgó, Makfalva, Muzsna, Szászsebes, Szászkered, Torda; 25-én Bethlenszentmiklós, Feketealom, Lekence; 27-én Jakabfalva; 28-án Homoródoklánd, Kiskapus, Magyarnagyszombor, Szásznádas, Szentlászló; 29-én Kőboldogfalva, Sepsiszentgyörgy, Szamosujvár. 30-án Marosugra, Ó-Sinka.

— **Villamos világításunk ügye** annyira előhaladt, hogy a próbavilágítás a telepen meg e hó végével megtörténik, a közvilágítás pedig május hó első napjaiban veszi kezdetét. Az összes gépek és felszerelések megérkeztek s a késedelem onnan származik, hogy a gyárban tüzeset és később sztrájk is volt.

— **Műkedvelői előadás.** A helybeli intelligencia tagjaiból alakult műkedvelői társulat, vasárnap e hó 26-án tartja előadását a „Budapest”-szaloda színháztermében, mely alkalommal Csiky Gergely egyik kitűnő vígjátéka a „Buborékok” kerül színpadra. A közreműködők névsoráról, valamint egyéb részletekről még nem kaptunk értesítést és így azokról nem is számolhatunk be.

— **A malomárok.** Városunknak ezen szegényfoltja, mely éppen a Kossuth-utcai jobboldali házak mentén vonul végig, a tavasz ébredése alkalmával meghozta a maga kellemetességeit: az undok, dögleletes büzt és a bekasereg andalító kuruttyolását. Vajjon mikor ébrednek már az illetékes körök annak tudatába, hogy ez a mocsaras bacillustenyésztő, veszélyeztető leginkább a város közegészségügyét, és mikor szándékoznak e rég érzett bajon segíteni?

— **Színházi hírek.** Bizonyára érdekelni fogja színpártoló közönségünket, hogy a tavaly itt működött Heves-fele színtársulat egyik tehet-

séges fiatal tagja Asszonyi László a nagyváradi »Szigligeti színházhoz« szerződött és ott husvét vasárnapján és hétfőjén lépett fel először a »Varázskeringő« és »Milliárdos kis-asszony« operettekben. A színházat mindkét napon zsufozásig megtöltő közönség nagyon rokonszenvesen fogadta az új tagot és gyönyörű bariton hangján elénekelt szép számainak csaknem mindegyikét megismételte. Ünnepe másodnapján a délutáni előadás keretében lépett fel ugyanazon színháznál közönségünk egy másik jó ismerőse Deréki János, ki a »Dérnyé ifjasszony« című darabban Szentpéterit játszta és bár a szerep nem felel meg teljesen egyeniségének, mégis szép orgánumával, alakjával, értelmes, diszkrét játékával, kellemes benyomást tett a közönségre. Erdélyi Miklós igazgató a tegmestöbbemő elismerésre tarthat számot, mert virágvasárnap-tól társulatát olyan erőkből szervezte, kik az ország bármely színpadán megállhatnak helyüket. Dióssy Nusi és Batizfalvi Elza olyan primadonnák, minőket a vidéken csak ritkán lehet látni; feltétlen dicséret illetheti az új drámai színésznőt Hevessy Mariskát is. Az újonnan bemutatkozott tagok közül rendkívül tetszetek Kassay Károly, Sik Rezső, Décsy Alfréd. A zenekarra, kiállításra, és az előadások magas művészi nivójára Erdélyi Miklós igazgató valóban büszke lehet. Ha nekünk ilyen színházi előadásokban lehetne részünk, azt hisszük, hogy színháztermünk csakhamar szűknek bizonyulna.

— **Helyreigazítás.** Lapunk egyik közelebbi számában megirtuk volt, hogy az udvarhelymegyei tanítók közül csak kettőt találtak érdemesnek a kitüntetésre; e közleményünk téves értesülésen alapult, és most készséggel igazítjuk helyre, mert az eset úgy áll, hogy a folyó módok közül találtak csak kettőt méltónak a kitüntetésre, és így a nem folyó módok ezt nem is tarthatják magukra nézve sérelmesnek.

— **Földmivelői iskola Segesvárt.** A Segesvár mellett levő Fehéregyháza községben fekvő gróf Hallerfele kastély felerészét a földmívelésügyi miniszterium 40,000 koronáért megvette. A kastély másik része már eddig is a földmívelésügyi miniszterium tulajdona volt, s most már semmisen áll útjában annak, hogy a tervbe vett földmívelési iskolát ott felállítsák.

— **Amatőrök fényképészeti szükségleteiket** előnyös árakban kapják: *Betegh Pál* könyv-, papir-, iró- és rajzszerek kereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. *Adria* szírazsámla. Hazai gyártmányok!

— **Köszönetnyilvánítás.** A helybeli unitárius egyházközség számára id. Szakács Károlyné sz. Gálly Mária urnő egy 111 korona értékű teljesen aranyozott urvacsorai kenyér osztó ezüst tányért, továbbá dr. Demeter Lőrincné sz. Proxli Emilia urnő egy 70 korona értékű dusan himzett fehér urasztali terítőt adományozott. Mindkét nagylelkű adományért a jószívű adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond:

Vári Albert, lelkész.

— **Majláth püspök bérmautja.** Az erdélyi róm.-kath. püspök, a fenkölt lelkű gróf Majláth Gusztáv Károly május hó 1-től 19-ig Csikmegyében folytatja bérmautját. — Május 1-én Csiksomlyóban kezdű és 19-én Csikgyimesen végzi be. Az összes községekben nagy előkészületek folynak a püspök méltó fogadtatására.

— **Orvosok és betegpénztárak.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter valamennyi törvényhatóságához leiratot intézett, amelyben figyelmezteti a hatósági orvosokat, hogy a betegpénztári tagokat a rendes orvosi díjtételek mellett még akkor is kötelesek kezelni, ha a pénztári orvosok és a betegpénztárak között nem sikerült egyezséget létesíteni. A leirat szövege a következő: „A m. kir. munkásbiztosítási hivatalnak hozzám érkezett jelentései szerint több esetben megtörtént, hogy az orvosok, köztük közhivatalban állók is a betegpénztári tagokkal a díjazás tekintetében megállapodásra jutni nem tudván, a pénztári tagok gyógykezelését megtagadták. Fölhívom ennél fogva a címet, utasítsa felelősség terhe mellett a közhivatalban levő orvosokat, hogy ott, ahol a pénztári orvosok a betegpénztárral meg egyezésre nem jutottak vagy a hol a pénztárak és az orvosok közt létrejött megállapodáshoz az országos munkás betegpénztár hozzá nem járult, a hivatásuk területén lakó pénztári tagok gyógykezelését mindaddig, amíg ennek szüksége fönforog, a részükre törvényszerűen megállapított díjtételek mellett teljesíteni köteleességüknek ismerjék. *Andrassy* s. k.

— **Halálozás.** Bágyi Kovács Sándor telekfalvi reform. lelkész életének 91-ik, papságának 65-ik évében folyó hó 19-én este 10 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Hült teteit e hó 21-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra, gyászoló családja és az egész község lakosainak részvéte mellett a telekfalvi temetőbe. Nyugalma legyen csendes és emléke olyan áldott, mint a milyen működése itt a földön volt.

— **Zenekedvelők és zenészek figyelmébe!** Hegedűk, hegedűvonók, hurok, gyanták, vonószerzők és más felszerelések — legjobb minőségben; Okarinák nagyválasztékban; hangsiropok, harmonikák, klarinétnyelvek stb. előnyös árak mellett kaphatók: *Betegh Pálnál Székelyudvarhelyt.*

— **Uj rend a katolikus eljegyzéseknél.** A katolikus eljegyzések érvényessége és házasság formája dolgában folyó év husvét vasárnapján új rend lépett életbe. Az új rend megállapítja, hogy az egyház előtt csak azon eljegyzés érvényes, amely a plebános, vagy két tanu jelenlétében írott szerződés útján történik; a szerződést a feleknek, a tanuk és a plebánosnak alá kell írni. Ha az egyik fél írni nem tud, három tanu kell. Az eljegyzési szerződést a plebánia irattárában őrzik és egy külön ugynevezett eljegyzési anyakönyvbe bejegyzik. Az idén április 19-étől kezdve tehát csak az új rendet és előírás szerint kötött eljegyzés lesz jogérvényes, vagyis csak ilyen hozza létre a következő eredményt: bármily más személyekkel kötendő házasság tiltó akadályát, sőt bontó akadályát, más eljegyzés megkötésére,

köztisztességi bontó akadályt és végül kötelezettséget és jogot a házasság megkötésére. A tisztán magánjellegű eljegyzést a rendelet nem tiltja el, csak az egyház követelményeitől fosztja meg. A házassági akadály alól való felmentést a menyasszony plebánosának kell kérni. A püspök vagy plebános ezután csak határozottan megjelölt papnak adhat felhatalmazást az esketésre és pedig csak saját plebánijában, illetőleg a püspök csakis saját egyházmegyéjének területén belül.

— **Növénygyűjtő csak 80 fillér Betegh Pál** könyvkereskedésében. Gazdag tartalom, csinos kiállítás.

— **Az ipartörvény anketé öszre marad.** Az ipartörvényjavaslat megvitatóára ez idén tavaszra tervezett anketé öszre marad. A kereskedelmi minisztert ebben az elhatározásában az indította, hogy időt kíván adni az iparosságnak arra, hogy a törvénytervezettel alaposan foglalkozhassék. Tényleg csak most indulnak meg a kamarákban a részletes tanácskozások, melyek bizonyára nyár elejéig fognak tartani, vagy még tovább is. A decentralizált tanácskozásokra a miniszter kellő időt kíván adni az érdekeltségnek. A második oka e halasztásnak az, hogy a törvénytervezet második része még távolról sem kész, sőt még sok beható tanácskozást fog igényelni, mert — többek között — egy teljes sztrájk-törvényt foglal magában. Így természetes, hogy anketészerű tárgyalásokra csak öszre kerülhet a sor, a mibe az érdekeltség, tekintettel a megvitandó anyag nagy tömegére, bele fog nyugodni.

— **A magyar munkaadók szervekedéséről** közöl igen érdekes tudósítást a „Honi Ipar“ most megjelent száma. A szervezési munkálatokat egyszerre két tényező folytatja: a Magyar gyáriparosok orsz. szövetsége és az Országos iparegyesület, s a „Honi Ipar“ számos érvvel bizonyítja, hogy a Magyar munkaadók országos szövetsége csak az összes illetékes tényezők vállalt együttműködése alapján jöhet létre. A lap különben igen érdekes és változatos. Előfizetési ára egész évre 16 K, félre 8 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI. kerület, Király utca 34. szám alatt.

— **Imádságos és énekes könyvek** („Égi Manna“, „Uj Lelki Manna“, „Uj Rózsafüzér“, „Mennyei Utmutató“, „Üdvözlegety Mária!“, „Hit, remény, szeretet“, „Jézus legszentebb szive az én oltalmam életemben és halálomban“, „Vezérangyal a lelki épülés és áhitat terén“, „Jó Nap azaz imádságos és énekes könyv minden koru, rangu és nemű hívők számára“, „Isten a valódi szeretet“, „Gyöngyszemek“, „Gyémántok“, „Kis és Középrózsa kert“, „Páduai Szent Antal imakönyve“, a csodatevő szent tiszteletére és segítségül hívására szolgáló imákkal és áhitatos elmélkedésekkel“, „Ifjuság Kalauza“, „Kis Jézus imádsága“, „Gyermek-Imák“, „Kis-Lelki Kincs“, „Lelki Rózsabimbók“, „A Gyermek Szent Fohásza“, valamint több katolikus református és unitárius hívőknek alkalmas imádságos és énekes könyvek) állandóan legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett *Betegh Pál* író- és rajzszerek kereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

alatt, a m kir postahivatal áttelérében kaphatók. A főtisztelendő papoknak ezen kedvező körülményt szives figyelmébe azon kéressel ajánljuk, hogy a hívőket erről alkalomadtán felvilágosítani kegyeskedjenek. Ezt annál is inkább kérjük, mivel az összes e körbe tartozó könyvek egyházközségi jóváhagyást nyertek.

— **Könyvkötő tanulónak** felvesz egy jóra való fiut azonnal *Betegh Pál* könyvkötő-intézetébe Székelyudvarhelyt.

Szerkesztői üzenetek.

R. A. Csomafalva. Az előfizetés beérkezett. A postai feladó-vevény nyugtául szolgál. Innen a lap hetenkint kétszer pontosan elmegy; ha valamelyik számot nem kapja, a posta hivataloknál ingyen kapható nyomtatványon okvetlenül kérje, mert így mi és a posta is ellenőrizheti a pontatlanság okát. Székely testvéri üdvözlét.

L. L. Husvéti versét későn kaptuk és így sajnálatunkra nem közölhetjük.

Kiadja: *Betegh Pál* könyv- és újság kiadó intézete.

Uj magyar lemezek! Legujabb
Scala felvételek!

Grammofon hangle-
mezek kicserélése!

Bármely gyártmányu kemény gummi lemezt, a „Columbia“ kivételével teljes eladási értékben visszavesz — három uj „Scala“ lemez átvétele és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése
:: Székelyudvarhelyt. ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f,
Nagy lemez 6 K -- f.

A „Scala“ lemezek a legjobbak.

1562-908. tkvi. sz.

Hirdetmény.

Rava községre nézve az 1892. évi XXIX. t.c értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a tjkvekbe való bejegyzése és tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejezetlen és azzal a felsorolással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.c. 15. és 17. § ai alapján, ideértve e § oknak az 1889. 38. t.c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38 t.c. 7 §-a és az 1891. évi 16 t.c. 15 § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi 29. t.c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. évi október 25-ig bezárolg a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ának eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtoklás tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással elni kívánják, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1908. évi október 25-ig bezárólag a tkvi hatóságához nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvántartási jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a teleggönyvi hatóságához hat hónap alatt, vagyis 1908. évi október hó 25. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a teleggönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírósa, mint teleggönyvi hatóság.

Szekelykeresztur, 1908. évi április hó 2-án.

CSERESNYÉS SÁNDOR,
kir. járásbíró.

Eladó

egy diván, egy ruhaszekrény és egy nagy fali tükör. — Bővebb értesítés Kossuth-utca 104. sz. alatt nyerhető.

A legszebb, legjobb s mindent legkedveltebb

védjegyes bicikliket — 96 koronától kezdve — egész a határig teljesen várm- és tehermentesen szállítjuk.

Sok évi jótállás. Egyszerű kivitelű kerékpárok olcsóbbak. Összes hozzávaló részek Berlinből szállítanak

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kérjük legelső osztályú gyártmányainkat alacsonyabb árban levő csekélyebb értékű árukkal össze nem téveszteni.

Multiplex Fahrrad-Industrie,
Berlin 7., Gitschinerstr. 51.

BOR!

Fernengel Gyula szekelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Szám: 1377-1908 szb.

Pályázati hirdetés.

Siklód községben a szülésznői állás megüresedett. Ezen állás elnyerhetése végett folyó évi május hó 1-ig a pályázók felszerelt folyamodványukat beadhatják.

Javadalmazás:

Rendes fizetés 100 korona

Lakbér 40 korona és 2 korona működési díj minden egyes szülésnél, ezért 8 napon át a beteg asszonyt látogatni köteles.

Szekelykeresztur, 1908. április 7-én.

Gálffy, főszolgabíró.

Szám: 1438-908. szb.

Pályázati hirdetés.

Közhirre teszem, hogy a siménfalvi körbábái állás (szekelykereszturi járás) lemondás folytán megüresedett. Pályázni óhajtokat felhívom, hogy felszerelt folyamodványukat folyó évi május hó 1-ig annyival inkább adják be hozzám, mert a később érkezett folyamodványokat figyelembe nem veszem.

Ezen állással járó javadalmazás:

Rendes fizetés évi 100 korona.

Lakbér 40 korona.

Minden szülésnél egy véka gabona vagy esetleg 2 korona működési díj, miért is 8 napon át köteles az illető betegnél látogatást tenni.

Szekelykeresztur, 1908. évi április hó 7-én.

Gálffy, főszolgabíró.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap. Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára féltre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevelpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levelpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász képes levelezőlapok, 20-fele helybeii felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levelpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógeppapírok, esomágozó és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarka hüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények okmány és írománytáskák.

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: műek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és juttanyos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, ronditollak, üveg-tollak, toll-zárak, dísz-tollszárak. Ironok, fekete, színes és masoló-ironok, notes ironok és ariónok (crayonok), zsebironok, esavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskoai, kavé házi és fajlező kréták, színes kréták Ti tak, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajlező tinták, bélyegzőfestek, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ. hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinak. Monogramok fehérnemű és levelpapírjelzésre. Kezi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomok, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A szekelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj- és vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs eszéke, ió-mappák. Legjobb dörzsmegzgák, gummiszalagok. — Rajzszögek szőnyegszögek, kapesok stb

A Szekelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.